L. évfolyam. Cluj (Kolozsvár), 1940. junius. 6. szám.

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE
KIADJA A DÁVID FERENC EGYLET

Alapitotta: DR. BOROS GYÖRGY.

Törvényszéki lajstromozási szám: 128. (Dos. No. 484—1939. Trib. Cluj.)

Felelős szerkesztő: BENCZÉDI PÁL.
Cluj, Cal M. Foch 12. II. emelet 22. ajtó.

Library of the
UNITARIAN
FOR THE MINISTRY
Berkeley, Cal.

„Örök Székely".

(Orbán Balázs emlékére).

Századok mesgyéjén • vészben és viharban • Ám az örök Székely — hősök ivadéka;
Áll az örök Székely ... Áll és hervadatlan Nem hiába szülte csodálatos Réka, —
Tilalomfa-módra hordja koronáját: Bárki-fia előtt gyáván meghátráljon?
Legendák kövéből szövi a ruháját. Inkább, hogy mindétig a vártán megálljon!

Ott, ahol a nap kél, erdős hegyek tája Meg is állott hiven, utolsó csepp vérig,
Több mint ezer éve — törzsökös hazája; Mint oroszlán, harcolt... Kik a hazát védik,
Tengerszem környékén, ott az ő sasfészke, Látták őt dalolva csatába rohanni...
Virágos völgyekben csöndes menedéke. Lobogó zászlónkat soha föl nem adni...

Cimerében a hold vetekszik a nappal, Áll a vártán most is: eke szarva mellett;
Hét szép büszke várát csillogó arannyal Havasi mezőkön nyájakat legeltet.
Szórja bé vidáman s fölöttük az égbolt Gonddal simogatja békés házatáját,
Tiszta-kék, sugárzó, mint amilyen rég volt. Szivszakadva védi drága Szentegyházát.

Sasmadarunk szépen kiterjeszti szárnyát: Elmereng a multon, gondol a jövőre,
Látom átvonulni dicső multak árnyát Keserü jelenben boldog esztendőre;
Napbanéző szemén s hallom, amint szálldos Ha majd a fényes nap lemosolyg reája,
Hangos vijjogással magas sziklaszálhoz... S megjön az ő régi, hű iródcákja...

Most a Hargitára, majd a Székelykőre, Megjön Orbán Balázs — Poraiból menten
Keresztesmezőn át — fel a Cenktetőre; Újra támad... Ő az!... Első a seregben:
Meg-megrázza magát, hull a tolla szerte, Szivét hozza Néked, vitéz székely népe!
Hahogy őseinket török-tatár verte. Századok mesgyéjén fölragyog a képe...

Isten kezében a nyüzsgő osztováta, Jobbra-balra tekint... Itt is, ott is megáll...
Suhanó csöveit váltja, egyre váltja. Szejkefürdő táján, egy bús sirhalomnál
Majd, ha kedve támad, nagyokat ránt rajta, Tilalomfa-módra hordja koronádat:
Hogy megrendül belé az Olt s Maros partja. Legendák ködéből szövi a ruhádat.

JÓZAN MIKLÓS.

Az édesanya.

(A kolozsvári unitárius elemi iskola 1940. év május 5-én tartott anyák napjának megnyitó beszéde)

Mélyen tisztelt közönség, kedves szülők, drága jó édesanyák!

Anyák napjára, — a hála ünnepére gyültünk itt össze, hogy egy pillanatra megálljunk az anyai szeretet és önfeláldozás oltárképe előtt s abból a megmérhetetlen sok jóságból és szeretetből bár egy csöppnyit fizessünk vissza, amit anyáinktól kapunk.

Ünnepelni jöttünk — és én szeretném, ha ez az ünneplés igazi, meghitt, családias, meleg lenne, ahol ez a sok-sok gyermek egyetlen gyermekként hajtana térdet és fejet a legnagyobb földi szentség: **az édesanya előtt!**

Ajándékot is hoztunk Nektek édesanyák: — virágot! Gyermeki szivünk érzéseit kifejezni mit hozhattunk volna szebbet, mint ezeket az ártatlan májusi virágokat?

Boldog az a gyermek, aki édesanyja kezére borulva élő virággal köszöntheti őt ezen az ünnepen, de örülünk mi is, akik csak képzeletünk szárnyán küldjük el lelkünkből a gyermeki hála legfrissebb virágait; — messze... messze...; — haza..., oda, ahol a legjobb anya, a mi édesanyánk van. Mert mindenikünk saját édesanyjának hozta e virágokat. Kezünkben és lelkünkben virággal *egy* érzéssel járulunk Isten trónusához áldást kérve, de minden gyermek más-más anyáért imádkozik: *az övéért.* Képzeletünkben a saját édesanyánk él a legjobb anyaként s mi ezen az egyetlen anyán keresztül szeretünk és áldunk minden anyát.

Fiatalon vagy ősz hajjal, vidáman vagy gondtól barázdált homlokkal, de nekünk ő a legkedvesebb, legjobb. Nekünk *ez* az anya énekelt valamikor bölcsődalt, *ez* fogta kezünk, amikor tipegő lépéssel járni tanultunk, *ez* kötözte be a játék hevében kapott első sajgó sebet.

Ő csókolja le ifju homlokunkról a gondredőket, mikor a váratlanul ránkszakadt élet utvesztőiben nem találjuk a helyes irányt. S ha az életbe érkeztünk, — erősek, szilárdak vagyunk, — akkor is, de jó édesanyánk megértő, becézgető jóságához menekülni a sok meg nem értésből...

»Hogy mi Ő nekünk, azt el nem mondhatjuk,
Mert nincs rá szó, nincsen fogalom,
De megmutatná a nagy veszteség,
Ha elszólitná tőlünk Őt az ég.«

mondja nagy költőnk és mennyire igaza van. Mig érezzük napról-napra anyáink őrködő gondosságát, meleg szeretetét — nem tudjuk eléggé értékelni, eléggé megbecsülni őket.

Pedig hány ember, hány gyermek van, aki soha sem ismerte az anyai simogatás puhaságát, az anyai ölelés melegségét, csókának balzsamát. Hányan veszitik el akkor édesanyjukat, mikor a legnagyobb támaszra szorulnak. Ezekhez kellene minekünk el-

menni, megkérdezni, hogy ki ő nekünk? — ezek a szegény árvák megtanítanának arra:

»Hogyha nincsen valakinek,
Már nem él az édesanyja,
Nem pótolja a világnak
Sem a kincse, sem aranya«.

Akkor biztosan nem okoznánk annyi fájdalmat nekik. Szépen tanulnánk, szófogadók, engedelmesek lennénk, mint kisgyermekek — megértőbb nagylányok és fiuk, akik soha sem okoznak fájdalmat az anyai szivnek.

Provence népének ajkán él egy gyönyörü legenda, ami a legtalálóbban fejezi ki az anyai szív megmérhetetlen szeretetét és megbocsájtását: „A kegyetlen fiu megölte anyját, hogy szivét kedvesének vihesse s ezáltal annak kegyeit megnyerje. A szerelmes ifju szaladt a kitépett vérző anyai szivvel, hogy minél hamarabb célhoz érjen vele. Siettében megbotlott — és elesett. Ekkor aggodalmasan szólalt meg az anyai szív: Nem ütötted meg magad, édes gyermekem?!...“

Hányan ismerhetnénk saját magunkra ebben a kegyetlen ifjuban. Vagy azt gondoljuk, hogy csak gyilokkal lehet kitépni az anyai szivet? Nem gondoljuk, hogy egy durva szó, feleselés, szófogadatlanság mindig egy-egy tördöfés édesanyánk szivébe. És, ha egész élete munkáját, fáradságát, nélkülözését, szenvedését látja meghiusulni az anya gyermekében, — akiken csalódott, — vajjon nem kitépte-e az a gyermek anyjának szivét??...

De anyáink jósága itt is határtalan: mi sohasem tudjuk, mikor bántjuk meg, mert gondosan őrködnek, hogy gyermeki szivünkhöz még lelkiismeretfurdalás se férkőzhessék büntetésként. A bünhődés csak akkor jön, ha már elhagytuk őket. Jól tudjuk azt is, hogy ezzel okozunk legnagyobb fájdalmat nekik és mégis elhagyjuk, mert elhiv, elcsábit az ismeretlen, a világ, az élet tőle. Jól megy sorunk: megelégedettek, boldogok vagyunk, csak valami mindig hiányzik — egy kis jóság, megértés, őszinteség, igazi szeretet...

Ezt az érzést megmagyarázni nem lehet, de szürke estéink egyedüliségében szemünkbe csalja a könnyet, sirni szeretnénk. Ugy érezzük, hogy senki sem ért meg, senki sem szeret, senkink sincs a világon. Ilyenkor bünös gyermeki szivünk ösztönösen érzi meg, hogy ez csak a méltó büntetés és kétségbeesve menekül vissza édesanyánkhoz, mert tudjuk, hogy ő mindig megbocsájt, megvigasztal és letörli könnyeinket...

Most is igy jöttünk Hozzátok édesanyák, bocsánatot kérni, hogy elfelejtsétek hibáinkat. A legigazabb bűnbánattal igérjük Nektek, hogy ezután jobb gyermekeitek leszünk, szeretőbb, megértőbb gyermekeitek. Ki akarjuk érdemelni azt a sok-sok szenvedést, nélkülözést, munkát, gondterhelt napokat és álmatlan éjszakákat, amit tőletek kapunk.

Szeretni akarjuk: *„amig lehet, életükben a szülőket!“*

Murvay Julia.

Emlékeim.

VI.-ik közlemény.

Hétfő. Az első óránk magyar. A földszinten a kapu mellett a III. osztályos tanteremben néma csendben várjuk Gombos Sámuel tanárunkat, aki pontosan 8 óra 10 perckor a gyors járástól elfáradva belép. A magával hozott dolgozatainkat bosszusan lecsapja az asztalra s fájdalmasan mondja: sok szemét. — Tudjuk, nem sikerültek a dolgozatok. Még egyszer ránéz a szanaszét repült füzetekre, azután elszomorodva mondja: Zsiga fiam gyere vidd el ezt a szemetet. Pál Zsigmond, az osztály legjobb tanulója összeszedi a füzeteket és beteszi padjába, hogy majd óra után azokat kiossza.

Azután leül, előveszi noteszét, abba mélyen behajolva, szól: irom neki Sz. János. Sz. János kimegy a pad elejébe, meghajtja magát és érzés nélkül kezdi a leckéül felhagyott Petőfi: Fekete kenyér cimü költeményét. De alig mond el belőle egy nehány sort, tanárunk ráüt az asztalra: ne öld meg a lelkem, nem ugy van az! Arca mind jobban elsápad a belső indulattól. Zsiga fiam, gyere mondd el, ahogy azt Petőfi megirta. Lelke felmelegedik Pál Zsigmond szép szavalata hatása alatt és szinte elérzékenyülve magyarazni kezd a szépről és a szép ellenségéről. Beszédébe beleszövi (az akkor divatos tulipán-mozgalom ferdeségét) Kezét szivére téve, meggyőződéssel mondja: látjátok, nekem nincs tulipánjelvényem, az én durva ruhámra nem is szükséges az, mert az segesvári posztóból van. De nézzétek meg, akik a piacon a népnek beszédeket tartanak, azoknak ott diszeleg mellükön, azoknak finom ruhájuk brünni posztó, azoknak szükségük van a tulipánjelvényre.

Szavai oly hatást keltettek, hogy szégyenkezve kezdtük leszedni a mellünkön diszelgő jelvényünket. S mire vége lett az óránk, már egy jelvény sem volt látható.

Második óránk: természetrajz. Barabás József tanárunk mosolyogva lép be az osztályba; felakasztja kabátját, belenyul zsebébe, kivesz abból két szép almát, egyiket ketté vágja, kezébe veszi és elkezd róla magyarázni. Magyarázata oly közvetlen, hogy nincs egyetlen tanitványa sem, kinek figyelmét le ne kötné. Az óra második felében a magyarázott anyagot kikérdezi. Csaknem az egész osztály jelentkezik és boldog az, kit szeretett tanárunk érdemesit a kikérdezésre.

A harmadik óra: rajzoló geometria. A mindig elegáns Csiki István tanárunk kezébe veszi a krétát, megforgatja, ujjai közöt szabályosan elhelyezi s azután rajzolni kezd. Csupa gyönyörüség, amint a külső és belső váltószögeket lerajzolja s görög betükkel megjelzi s azután magyarázni kezd. Minden szava s minden krétavonása oly választékos, hogy szinte érezzük a szép érzéknek emelkedését lelkünkben.

Negyedik óránk: német. Egy nehány nap előtt a katonaságtól hazaérkező Gálfalvi Samu tanárunk tiszti egyenruhában belép

az osztályba. Egész magatartása katonás. Tisztikardjára támaszkodva magyarázni kezd. De hasztalan minden igyekezete, nem tudja lekötni figyelmünket. Nemcsak azért, mert a székely fiuknak kevés tehetségük van az idegen nyelvek iránt, hanem főképen azért, mert tele van a levegő osztrákellenes hangulattal. Az egész országban tüntetve követelik az osztrák áruk bojkotálását. Oly jól esik, mikor halljuk a csengetést.

Déli 12 óra van. Az otthonról étkezők kinyitják ládáikat, kiveszik belőle a hazai jóizü kurit (kolbász) és marcit (kenyér) s jóétvággyal fogyasztani kezdik. A többiek sietnek a nem messze lakó Székhuszárné, Csifóné, Sófalviné kosztadóikhoz. Én is velök megyek, mert várom édesanyámat.

Amint a Gagyi-patak keskeny hidján átmentünk, a Katona Sándor énektanár házában lakó s hosszu idő óta betegeskedő László tanárunk meglátta az ablakon keresztül a társaságunkban levő kabát nélkül didergő kis papi fiut. Ablakát megkopogtatva behivta és atyai szeretettel megkérdezte, miért nem vette fel téli-kabátját. Ez elpityeredve elpanaszolta, hogy nincs. Erre odaadta saját nagykabátját e szavakkal: vidd el fiam, nekem már ugy sem lesz szükségem reá s mondd meg édesapádnak, alakittassa át.

Ebben a percben érkezik meg édesanyám s én nyakába borulva szeretettel megcsókolom. Többek között elbeszélte, hogy falunkban már csaknem mindenki viseli a tulipánjelvényt és meglepődve érdeklődik az enyém felől. A nehéz helyzetből az a körülmény segitett ki, hogy a könyvtárból kilépő Pap Mózes tanárunk nyájasan köszöntötte, majd pedig jóegészséget kivánva minket magunkra hagyott. Szobámban édesanyám kiszedte átalvetőjéből a sok finom hazai dolgot és végig kostolgatva azokat, az otthoniakról elbeszélgetve, oly boldogok voltunk.

Mikor ezek a boldog diákkori emlékek lelki szemeim előtt elvonultak, meghatva bekopogtattam a régi felügyelő tanári szoba ajtaján, a mostani gazdasági iskola tanári szobájába. Boros György régi barátom, a gazdasági iskola igazgatója mosolygó arccal fogad és rendre bemutat tanártársainak, kik mindnyájan templomunk javára örömmel adják át szeretetadományukat. Majd karon fog és bevezet a régi rajzterembe, a gazdasági iskola tantermébe. Ottan az ifjuságnak egy igen megható beszéd kiséretében, hivatkozva a hagyományos unitárius összetartás gyönyörü erényére — mely a multban a régi gimnáziumot is felépitette — vázolva kicsiny egyházközségünk szomoru helyzetét, felkérte növendékeit, járuljanak hozzá tehetségük szerint templomunk felépitéséhez.

A szivhez szóló szavak megtették hatásukat. Az ifjuság megmozdult. Percek alatt 529 lei gyült össze. Voltak többen, kik első adományukat nem találták elegendőnek, kétszer is megismételték. Utamban sok nemes cselekedetet láttam, de amikor igazgató barátom a pénzt a névsorral átadta, annyira meghatott, hogy könny gyült szemembe és alig találtam szavakat, hogy kifejezzem az ifjuság iránt érzett nagyrabecsülésem.

A névsor, melyet féltve őrzök az élet küzdelmeiben, mindig vigaszt ad és megnyugtat, hogy amely egyháznak ilyen ifjusága van, az nem félhet a jövőtől.

Ezek után azzal a megnyugtató érzéssel távoztam, hogy a régi gimnázium uj missziót cserélt, de a régi egyházias és pátriárkális szellemet megtartotta. Áldást kértem az ősi falakra, éreztem, hogy ami vagyok, azt az ősi gimnáziumnak köszönhetem.

Buzogány Kálmán.

Az E. K. Tanács hirei.

Május hó 16-án Dr. Elekes Domokos főgondnok és Dr. Kiss Elek főjegyző urak elnökletével rendes E. K. Tanácsi gyülés volt, melyen huszonkét tanácsos hét órán át tanácskozott az Egyház fontosabb ügyeiről és napirendi kérdéseiről. A negyvenhat pontból álló tárgysorozat jelentősebb anyagát az alábbiakban adjuk.

1. Dr. Mikó Lőrinc egyh. titkár az elintézett (elnökileg) ügyekről való jelentéstétel keretében beszámol arról, amit a mult E. K. Tanács óta a vezetőség tett. Vázolta az egyes minisztériumi rendeletekkel és leiratokkal kapcsolatos intézkedéseket s a továbbiakra nézve javaslatokat tett.

2. A Szervezeti és Fegyelmi törvény reformjával kapcsolatban a Tanács ugy döntött, hogy a régi törvényt, illetve már tárgyalt javaslatokat leadja a Körökhöz, melyeknek véleménye után a Főtanács elé a végleges javaslatot elkészíti.

3. Tanács szótöbbséggel elhatározza, hogy tekintettel az egyházi irodák uj elrendezésére, a jószágfelügyelőségi irodát áthelyezi a Marechal Foch-ucca 8. szám alá s egyben kötelezi az ezen irodában dolgozó jogtanácsost, hogy a megállapitott házbért havonként fizesse.

4. A Bors-bizottság gyüléseinek jegyzőkönyvi határozataival kapcsolatban, melyben ujabb kiadások fedezetére kérnek módot és lehetőséget az E. K. Tanácstól — ugy határoz a gyülés, hogy utasitja Jószágfelügyelőséget, illetve Bors-bizottságot, hogy a következő gyülésre tegyen határozott javaslatot előzetes számitás alapján arra nézve, hogy miként lehetne a hagyaték összes függő kérdéseit (az anyagiakat) ugy rendezni, hogy ez az ügy nyugvópontra jusson. Amennyiben szükséges, tegyen bizottság jelentést arról, hogy melyik birtokrész eladása oldhatná meg a kérdést.

5. A jogügyi bizottság, illetve jogtanácsos jelentést tesz azoknak a pereknek az állásáról, melyek a Bors-hagyatékkal kapcsolatosak s melyek közül egyik-másik befejezést nyert.

6. Számvevő afia jelentést tesz a május 15-iki pénztári helyzetről, mellyel kapcsolatban különböző szakfelvilágositások után gyülés ugy határozott, hogy utasitja az illetékes egyházi szerveket a Sora-céggel való végleges elszámolásra s a szerződés értelmében a bér felemelésére, iskolai megajánlások, házbér- és vételárhátralékok sürgős rendezésére s hogy az Egyház ilyen nehéz időkben maradék nélkül eszközölhesse fizetéseit.

7. E. K. Tanács örömmel veszi tudomásul a Missziói Bizott-

ság jelentéséből, hogy Dr. Kiss Elek főjegyző afia a főtisztelendő Püspök urral történt megbeszélés alapján Szatmártól Piskiig meglátogatta szórványainkat s utja egyik eredményeképen javasolja, hogy az Egyház Dévára központi jelleggel egy körlelkészséget állitson s egy imaház épitését feltétlen vegye tervbe. Egyben ezen tárggyal kapcsolatban Barabás Miklós esperes afia javaslatait is tárgyalja s az ügy előkészitésével megbizza vezetőséget.

8. A Misszió Bizottság azon javaslatát, hogy az őszi Főtanács alkalmával egy nagyobbszabásu János Zsigmond-ünnepélyt rendezzen az Egyház, gyülés örömmel elfogadja.

9. Várfalvi lelkész ellen a minisztérium által elrendelt vizsgálat eredményeképen az E. K. Tanács megállapitja, hogy ezen egyházközségben fönnáll az a többizben hozott s az Esp. Vizsgálószék által is jóváhagyott közgyülési határozat, mely szerint azok, kiknek maguknak vagy hozzátartozóiknak egyh. adótartozásuk van, egyházi szertartásban nem részesitendők. Ehez a határozathoz való ragaszkodást az egyházközség vezető elemei a jó rend kedvéért megkövetelték, de indokolja e határozatot az is, hogy az állami közigazgatási hatóságok nem hajtják fel az egyházi adóhátralékokat. Más egyházak is alkalmazzák ezt az eljárást, mert a hiveknek nemcsak jogaik, hanem kötelességeik is vannak.

Egyházunkban ez a kérdés, a fegyelmezés kérdése, egyetemlegesen még megoldva nincs, de az egységes rendszabály kidolgozásáig a főtiszt. Püspök ur körlevelet küld lelkész afiaihoz.

10. Torockói lelkész elleni minisztériumi vizsgálati ügyben E. K. Tanács a Teológiai Akadémiától véleményt kér.

11. Gyülés elfogadja az Iratterjesztő Bizottság mult évi jelentését s számadásokat kiadja számvevőségnek.

12. Tudomásul veszi Tanács a székelykereszturi és kolozsvári főgimnáziumaink tanügyi jelentéseit a II. évharmadról. A kolozsvári kollégiummal kapcsolatos cserkészcsapat elszámolási ügyében határozatot hoz s a székelykereszturi főgimnáziumi épületének fedélkár javitására a rendkivüliek rovatán 15.000 L-t utal.

13. Tanács engedélyt ad Lupényi egyh. közs.-nek iskolaépitésre.

14. *Pataki András* jószágfelügyelőségi elnök lemondásával kapcsolatban E. K. Tanács ugy dönt, hogy ez ügy érdemben való tárgyalását a Főtanács előtti időig felfüggeszti s várja a vizsgálatok teljes befejezését. A teendők egy része alól — tekintettel lelkészi elfoglaltságára — elnököt felmenti, a fuvardijakat és más készkiadásokat utalja.

15. Jószágfelügyelőség javaslatára Istvánfi Lajos szindi megbizottat E. K. Tanács visszahelyezi Bányabükkre s megállapitja javadalmát.

16. Ezekután egyesek személyes kéréseit, illetve felebbezéseit tárgyalta Tanács s foglalkozott a kolozsvári, temesvári, szabédi, jánosfalvi, dicsőszentmártoni egyházközségek külön kéréseivel s ezekkel kapcsolatban utasitásokat adott illetékes egyházi szerveknek,

Este 11 órakor a gyülés véget ért. *Dr. Fikker János.*

Lókodi Sándor Gergely.
1853—1940.

Az unitárius egyház ismét szegényebb lett a régi gárdának egy kiváló tagjával és azoknak a száma, akik már mindenen tul vannak, ismét szaporodott eggyel. Sándor Gergely volt dézsfalvi

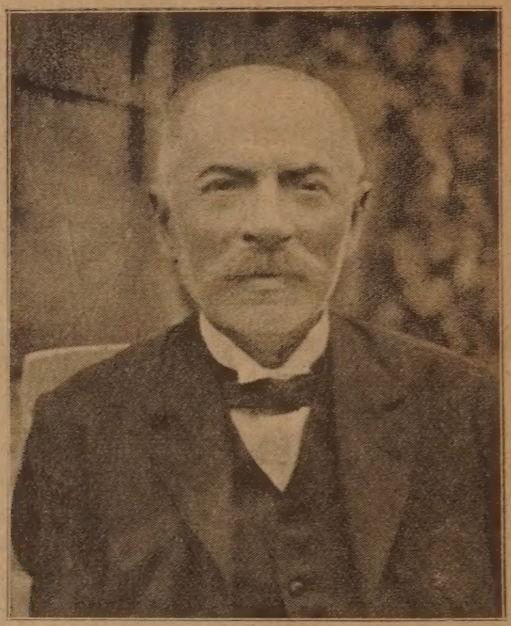

Lókodi Sándor Gergely.

székelyderzsi és végül kénosi lelkész, nyugalombavonulásának 10 ik évében, szülőfalujában, Oklándon, 87 éves korában hosszas szenvedés után elhunyt. Benne egy kiváló képességgel megáldott, állandóan munkálkodó unitárius lelkész, családjáért izzadó-fáradó, mindig munkás férfi, egyházáért, hiveiért folyton lelkesedő, lángoló lélek képe maradott fenn a jelen és a jövő számára.

Oklándon született 1853-ban, hol édes atyja énekvezér tanító volt. Iskoláit szülővárosában Székelykereszturon és Kolozsváron végezte. A teológiai intézet elvégzése után három évig köztanitóskodott, azután Dézsfalván nyert rendes lelkészi állást. Mint ifju

lelkész tüzzel, hévvel teljesitette apostoli hivatását. Szónoki készségével, magas szárnyalásu beszédeivel olyan látogatottá tette kicsiny templomát, amilyen még ezelőtt sohasem volt. Tiz évi lelkészi munkája alatt ugy épitette a lelkeket, hogy az egyházközség külsőleg is épült. Papi házat, templomot, tornyot rendbeszedték.

Dézsfalváról Székelyderzsbe ment lelkésznek. Székelyderzs a legnépesebb és legerősebb egyházközségeknek egyike. Férfi kora teljes erejében köszöntött be e nagy egyházközségbe és 27 évig szolgált itten kiváló eredménnyel. Mint gyakorlatban megerősödött lelkész az egyházi élet elmélyitésén munkálkodik. Az istentiszteletek látogatottak mindig, mert a kiváló szónoki erővel megáldott és nagyolvasottságu lelkésznek mindig van mondanivalója. Hivei szeretik, mint szónokot és mint embert egyformán. Szivesen hallgatnak szavára. Uj, hatalmas papi lakot épitenek, a középkorból fönnmaradt, nagy várral körülvett, müremek templomot és tornyot kijavitják s kántortanitói lakást is épitenek. Mindezeket oly gonddal és szilárdsággal végezték, hogy az egyházközségnek hosszu időn át öröme és büszkesége lesz. Az egyházi élet elmélyitése mellett a nép gazdasági érdekeiről sem feledkezik meg. Mint annyi más unitárius lelkész, gazdakör, hitel- és fogyasztási szövetkezet alakitásán fáradozik és fáradozása nem hiába való, mert ezek a gazdasági szervezetek szépen müködtek és müködnek ma is a nép anyagi megerősödésére. 1919-ben, 27 évi derzsi lelkészi müködés után a nyugodalmasabb Kénos lelkészi állását foglalja el. Életkora már előrehaladott, hiszen akkor már 37 évi lelkészi müködés nyomta erős vállait. Kénosban 16 esztendő áldásos munkája dicséri az ő buzgó apostoli lelkét és nem közönséges szellemi erejét. 1930-ban 54 évi lelkészi munka után nyugalomba vonult és az isteni gondviselés megengedte, hogy a nyugalmat is 10 évig élvezhesse.

Ezek a vázlatos adatok is mutatják Sándor Gergely kiváló munkásságát. Az egyetemes egyház mindig a legkiválóbb szónokai közé számitotta. Korai fiatalságától kezdve egyházi tanácsos. A köri D. F. Egyletnek kezdetben titkára, 1897—1908-ig munkás elnöke volt.

Isten szép és nagy családdal ajándékozta meg. Nagyszámu gyermekeinek mind kiváló nevelést adott.

Egyházi beszédeiből az Unitárius Szószék többet közölt. Kéziratai között bizonyára még sok közlésre méltót lehet találni.

Élete munkásságának eredményei egyházunk legkiválóbb munkása emelték az ő emlékét. *D. M.*

Hallottad a szót: „rendületlenül?“
Ábránd, hiuság, muló kegy, javak —
Lenn a sikamló tér, nyomás felül,
Vész és gyalázat el ne rántsanak.
Oh, értsd meg e szót árban és apályban
— Szirt a habok közt — hüséged megálljon.

Arany János.

A dalkörök, mint a népnevelés eszközei.

— Különös tekintettel a dombói százéves dalárda működésére. —

A nevelésnek alapja *az erkölcs*. Csak az erkölcsös élet termelhet lelki és anyagi javakat. Az élet ad munkakedvet, jóleső megnyugvást, megenyhülést a mindennapi élet gondjai között.

Az erkölcsös élettel karöltve jár, azzal teljesen egybe van forrva a vallásos élet, mely csak egy alaptörvényt ismer: *a szeretetet*.

Ezen épül fel a nemzet szeretete; a testvéri együvétartozás érzése, ébrentartása, a faji öntudat kifejlődése, egymás testvéries megértése.

Ezeknek a magasztos eszméknek a nép lelkébe való átvitelére több alkalom kínálkozik, de e helyen csak az egyházi dalkörökről szólunk, melyek a cél érdekében igen szép eredményt fejthetnek ki.

Az egyházi dalkörök munkája egyházi és világi énekek összhangzatos tanulásából és előadásából áll. Ezeken keresztül fejlődnek ki és alapozódnak meg a lelkekben az említett eszmék.

Az egyházi énekek szabatos, esetleg művészi előadásával érhetjük el, hogy a dallamban és szövegben rejlő vallásos elgondolások jobban és kellemesebben s egyben ritmikusabban domborittassanak ki s igy több eredménnyel nyerjenek utat a hallgatók lelkéhez az áhitat felkeltésére, amely közelebb hozza a lelkeket Istenhez.

Ha a lélek Isten közelségét érzi, nyitva az ut előtte az erkölcsös életre.

A világi énekeknek is meg van a felemelő hatásuk: erkölcsi értékük.

Egy szép hazafias dal karéneklése mily lelkesitő, nemzetszerető érzést fakaszt; mennyi fájdalmat elfelejtet és mily eredményesen szolgálja a testvéri szeretetet; a testvéri együvétartozás, a faji öntudat eszméjét?!

A népdal: zokogja az a fájdalmat, csalódást, ostorozza az emberi gyarlóságot vagy dicsérje az erényt; gerjesszen örömöt vagy bánatot, mindig valamelyes erkölcsi érzést vált ki s a lelki élet elmélyitését szolgálja, mely csak nevelő hatással lehet a lélekre.

Igen fontos szerepe van a dalnak az anyanyelv ápolása szempontjából is, mert a dal a legjobb és legbiztosabb eszköz arra, hogy az édes anyanyelv szeretete gyökeret verjen a lélekben.

A dalkörök munkája áthat a mindennapi életre és ott hozza meg a gyakorlati hasznot: a szellemi és anyagi javakat.

Ismerek unitárius egyházközséget (Küküllődombó), hol — a helybeli lelkész szavai szerint — az unitárius dalkör közel egy évszázadon át nemcsak fennállott, hanem mint egy nélkülözhetetlen kulturintézmény, a kicsiny község haladása, fejlődése és boldogulása érdekében elismerésre méltóan működött. Nem volt soha léha szórakozás helye, sem pedig komor és unalmas iskolaszerü tanuló-

hely, hanem iskola és templomi szinvonalon álló, nemesen szórakoztató és játszva tanitó baráti kör. Nem csoda, ha a dombói ifjunak legfőbb vágya ma is az, hogy a dalkörnek tagja lehessen s a végfelé sietö öszült öregnek legnagyobb büszkesége az, hogy mint a dalkörben 3 évtizedet tisztességgel eltöltött tag: tiszteletbeli dalköri tagnak minősittessék.

Ezt az unitárius egyházközséget példaként állithatjuk a többiek elé. Itt a dalkör munkájának eredménye szembetünőleg meglátszik. Minden jó és hasznos ügy megvalósitásánál az összetartás eszméjének megtestesitését, az egymás megértését, a faji öntudat ébrenlétét látjuk, melyek a legnagyobb elismerést érdemlő fe.becsülhetetlen gyakorlati eredményt mutatnak fel. Ilyen eredmény a 3 tanerős felekezeti iskola (a 4 ik tanerő engedélyezése kérve van); a közmüvelődési ház, gazdakör; fogyasztási-, hitel-, tej- és állatbiztositási szövetkezet; nőegylet; ifjusági egylet.

Ebben a községben rég megülték a torok-torát is, ezt a pogány és költséges rossz szokást.

A község szomszédsági körletekre van osztva. Ha a szomszédságban valaki elhal, az odatartozó szomszédok kötelesek a sirt dijtalanul kiásni; a temetésen megjelenni és a betakarást elvégezni (eszem-iszom nélkül).

Ime, egy dalkör munkájának szemmellátható eredményei, melyek mind a nép szellemi és anyagi javait szolgálják.

Testvéreim!

Legyetek akár az élet kivertjei,
Vagy az élethajó győztes evezősi:
Szenvedéstől edzett lélekkel és kézzel
— Zajló népek között — munkára fel, hittel!
És ha csüggedeztek, ha szaggat a bánat,
Vagy az élet utján reménycsillag támad:
— Népek viharában hitünk kicsiny hada —
Ajkatokon soh'se haljon el a nóta.
A dal szivet vidit, felejtet fájdalmat;
Ölelésre lendit tusázó karokat;
Kibékit népeket, háborgó lelkeket
S a szivbe vés Istent, hazát és szerelmet!

* * *

Zengj hát, zengj magyar dal szárnyalón az égbe,
Nyomodban fakadjon szeretet és béke!

Bencze Gyula.

Az Unitárius Közlöny előfizetési ára évi 36 lei. A D. F. E. évi rendes tagsági dija 60 lej. A D. F. E. örökös alapitói dija 1000 lej. A rendes- és alapitó-tagok egyleti tagsági jogaik gyakorlása mellett kapják az Unitárius Közlönyt is. Az előfizetési dij csak a Közlönyre jogosit. Kivánatos tehát, hogy mindenki lépjen be az egylet tagjai sorába s dijait rendezze. Egyleti jogait csak az gyakorolhatja, aki tagsági dijait rendezte. Előfizetés Magyarországon 3 P. Minden pénzküldemény Gálfi Lőrinc pénztáros cimére küldendő. Cluj, Marechal Foch 12.

TÜZHELY MELLETT.

Csudálmány-e vagy csinálmány?

A bihal határozott jellem — karakter. Elveit, szokásait, eszejárását nem szereti máról holnapra változtatni, ami a mai világban igen-igen megbecsülendő jótulajdonság.

Teszem fel, van közöttük olyan, amelyik hozzászokott ahhoz, hogy gyöngéd asszonyi kezek fejjék. Az ilyenhez ugyan közelithet férfi, finom sarjuval, szecskázott répával, vagy más ilyen csemegével, ami kedves bihali szemeknek, szájaknak. Az eredmény olyan határozott elutasitás a sajtár oldalára, amiért más körülmények közt feltétlenül a diplomáciai viszony megszakitása lenne a következmény. Azonban tekintettel arra, hogy a legkoromfeketébb bihalnak is hófehér, édes, igen kivánatos a teje; a diplomáciai tárgyalások, mint általában, mikor valami fontos nyersanyagforrásról van szó, ha új alapon s egyoldalu kezdeményezésre is, de ujra kezdődnek.

Ilyenkor gazd' uram — a már emlitett csemegék ujraelőlegezése mellett — kendőt köt fejére, az asszony mindennapi rokolyáját ölti a fehér harisnya fölé s ilyen előkészületekkel ül a tárgyaló-asztal, illetve a fejőszékre, a bihal mellé. Ez igy megy mindig, mig az asszony haza nem tér a vásárból, vagy fel nem kelhet a betegágyból. Mindebből nyilvánvaló, hogy a bihal nem csak amolyan egyszerü jószág, amit csak ugy, félvállról el lehet intézni. Rejtélyes, mint a sötét Afrika, titokzatos, mint egy keleti szertartás — s méltóságos, mint egy spanyol hidalgó.

Ezért meg is becsülik ám azt, amelyikkel a család összeszokott. Tudják, számontartják erényeit, gondosan titkolják hibáit s egy-egy tudott, jó bihalért messzeföldre is elmennek, mikor eladóvá válik.

Azonban jól mondta volt a bölcs, hogy minden paradicsomnak megvan a maga kigyója. A legféltettebb, a legerkölcsösebb bihalnak is befellegzett, mikor a félelmes torokgyik kerülgetni kezdi. Rövid néhány óra alatt szánalmas látvány lesz az utca, a pajta félelmetes hangú urából, a méltóságos tekintetü bihalból.

Ilyenkor csak gyors, azonnali cselekvés menti a menthetőt. Az atyafiság rögtönzött, de körültekintő tanácskozása után, ha reménytelennek néz ki a helyzet, egyik gyorslábú, gyorseszü tagja mészárosért fut, aki ilyenkor feleárban, immel-ámmal részletfizetésre, jó haszonra segit, hogy a veszet fejszének legalább a nyeléből kerüljön meg valami.

Szakasztott igy jártak Lakatos Imréék is. A szövetkezeti csárnokban tekintélyes summára dagadtak a dekák minden hónap végére, törtté', vert té' ki nem fogyott a dézsából Lóri jóvoltából, mig egyszer, a félelmetes jelek nem kezdtek mutatkozni, egy borus reggelen, a drága jószágon.

Józsi bá', Áron sógor egy szentre mind együtt voltak a tetthelyen. Egyik a galambfalvi „urust" javallotta, aki a Laji molnár ti-

naját is olyan sikeresen megvérezé, a másik a lövétei majort, aki a tavaly nyáron mind a két juh-seregnek veszettség elleni port adott a cimboraság költségére, mikor a veszett farkas garázdálkodott. Véletlen vetett véget a vitának. Egyfogatos, bőrkabátos mészáros jött Udvarhely felől, Drágomán uram, kinek timár veje keddenként bőrt, talpat szokott árulni sátorban a Botos utcában.

Sok szó nem is igen esett. Ugyan kinek volna kedve kötődni, alkudni, áldomásozni ilyen körülmények közt. Feláron, csekély előpénzért, utólagos fizetésre, cinkusolásra saroglyához kötötték szegény feketét. Jámboran, leeresztett fejjel kullogott a mészáros szekere után. Bezzeg, máskor egyik sáncmartjától a másikig hajitott volna a fejével egy ilyen könnyű, fatengelyű kocsiszekeret.

Lakatos Imrééknél nem volt kelés, nem volt fekvés, hogy a Lóri szóba ne jött volna. Különösen a kis Móska, aki karikás ostorával egyedül is őrizte már a nyomáson, ő pityeredett el mindegyre, ha üres helyét nézte a pajtában.

Mire a mondott időre, hetivásár napjára, a városba ment Imre gazda, már vigasztalódott valamennyit, mert útközben olyan félét hallott, hogy a zsombori mester leszerel a bihal gazdaságról, már pedig a két Homoród mentén minden teremtett lélek tudja, hogy ami Makó a hagymának, az Zsombor a bihalnak.

Tűnődve, számolva, csendben lépegetve, egyszer csak a Botos utcában, a sátrak közt, eszénkedék magához Imre gazda. S hát uramfia! mit látnak szemei? Saját, tulajdon rég levágottnak hitt Lóri bihala kérőzik jámboran, egyesben egy kis stráfszekér előtt, amelyről Drágomán uram veje pakolta a sátorba a bőrt s talpat. Csudálkozásában földbegyökerezett Imre gazda lába. „Már akár csudálmány, akár csinálmány, de ez az én Lóri bihalam," nyögte ki bús keserűségében. „Az az, aki lelke van, hiszen a bal fülén is látszik a jegy, amit a medve mancsa vágott, amikor Kiadar oldalán szerre őriztük a csordát őszi kosározáskor."

De azért — egyelőre — nem szólott senkinek semmit. Óvatosan átosonkodott a másik járdára, onnan is szemügyre vette s hogy teljesen megbizonyosodjék, szólitgatni kezdé a sátor sarkától, úgy, mint mikor otthon itatás után az abrakot adta az alsóház előtt. Ha volt is eddig valami kétsége, menten köddé foszlott mindaz, mert a bihal — letagadva rövid idejü városi nevelését — hatalmas mekkenésekkel indult ládákon, sátrakon keresztül szekerestől, talpastól, bőröstől a hang irányában. Recsegtek, ropogtak a bódék, jobbra-balra düledeztek a sátorfák, de akkor már Imre eltünt a sokadalomban.

A székben sokan voltak, türelmesen várt hát a közben előkeritett komával, kisbiró sógorral, amig reá került a sor. „Azért a kis maradék pénzért jöttem volna Drágomány urhoz, meg hogy a cinkust is átalirassuk", alázatoskodott elé Imre. Neheztelő tekintettel, kelletlenül nézett a mészáros Imre gazdára. „Na ilyen üzletet se igen kivánok." Mire a város végén a „dogányhoz" értünk volna, ament mondott a bihala. Még jó, hogy a bőre hozott vala-

mit.“ „Gyilkos keringette“, ha már ennyire kárt vallott az úr, én sem kívánom vesztét. Minek akkor cinkus, hogy még arra is fizessünk. Úgye kietek is hallották, Drágomány urnak cinkus se kell?“ Békésen bucsuztak, elváláskor még le is kezeltek.

Amire a komával s a kisbiró sógorral visszaléptek a Botos utcába, már visszarendeződtek a sátrak s a timár vő is, újjal pótolta a törött járom pálcát a Lóri nyakánál. Most már megbizonyosodva, bátran lépett a timárhoz Imre. „Ejnye-ejnye láncos adta, nem csoda, ha Drágomány ur két tanu előtt sem akará nevére cinkosoltatni ezt a rusnya állatot. Tiszta hiába kénálám itt a komák előtt a cédulával. Nyess, falusi állat e'. Nem szokhassa az ilyen úri cérémoniát. Azért is jövénk hütös emberrel, már mint a kisbiró komával, hogy visszaszármaztassuk e csekély előpénzt.“ Azzal a sátor pultjára helyezé az otthon kapott sovány előleget. Hanem tiszta lelkiüsmerettel mondhatom, világ-életembe' nem hittem volna eleddig, hogy nadrágos, városi ember ilyen igazi kúrát rakjon a más állattyára. Váltig is állitom, hogy falusi marhaurus tudománya semmi az ilyen járt-kőt emberéhez képest.“

Mire az elámult, elképpedt timár szóhoz juthatott volna, kifogták a bihalat egyes jármából. Az Imre kezét nyaldosva, hatalmas brekkenésekkel indult a Szentimre felé, hogy a Szarkakő alatt minél előbb a hazai erdőre érhessen. A koma s a sógor alig tudtak lépést tartani az elveszettnek hitt s mégis megkerült, tékozló állattal, mert amint fennebb is emlitém: karakter a bihal még ebben a „váta-hota“ világban is, csak esze legyen annak, aki tartja.

Kővári Jakab.

Firtos lova.

Lakott Firtos várában egy szépséges tündérkisasszony. Ez a tündérkisasszony megszeretett egy szegény, dali legényt, de a tündértörvény olyan volt, hogy nem találkozhattak egymással szivük szerint, mindig éjnek idején kerültek össze a tündérkert filagóriájában.

A legény minden áldott este fellovagolt a meredek sziklán, a tündérkisasszony pedig kiállott a vár fokára, megfogta a legény kezét s ugy segitette fel magához.

Egy este megint várta a szegény legényt a tündérkisasszony. Jő a legény, vágtat felfelé nagy bátran s mikor a vár fokához ér, nyujtja kezét a tündérkisasszony felé. De ebben a szempillantásban megsiklik a ló, a legény magával rántja a tündérkisasszonyt s a rengeteg mélységbe zuhantak. A ló pedig fennakadt a szikla oldalán, odatapadt s azon módon kővé változott. Még most is rajta van a nyereg és a kantár.

Hogy a szavamat össze ne keverjem, ezt a lovat a tündérkisasszony ajándékozta volt a legénynek s azért hivták Firtos lovának.

De azután ez a ló nem is hijába, hogy tündér lova volt, mert most is az ő szinváltozása után jár az idő.

Mikor ennek a kőlónak fehér a szine, meleg napok járnak, mikor pedig szinében megsötétedik, hosszu eső lesz utána . . .

Benedek Elek.

IRODALOM.

Kelemen Imre: A keresztény élet kapujában cimmel egy csinosan kiállitott keresztelési ágendás könyvet jelentetett meg. Irását a nemes egyszerüség, öntudatos pásztorkodás, a való élet tiszta látása jellemzi. Ágendájában a jövő falujának gazdagabb, termékenyebb képe s az erre való szakadatlan ösztönzés gondolata ragadja meg az olvasót. Meddő asszonyméhekben halálra van itélve a nemzet, mig gyermekáldással jövőt teremt magának. A felelősségteljes szülői gondoskodás és a végtelen gyermekszeretet az igazi keresztény ember két főgondja. Az iró egy kapuba vezet, amelyik nagyon régi, de mindig uj, valahányszor egy kis jövevény siró vagy nevető azon megjelenik s ösztönösen kézen ragadva szebb és mélyebb tájak felé vezet. A könyv szól a lelkészi körön kivül minden öntudatos magyarnak és igaz hivőnek. Ajánljuk az elolvasásra. Kapható a szerzőnél, ára 50 lej.

P. Szentmártoni Kálmán: János Zsigmond az unitárius fejedelem. Unitárius Történelem cimü sorozatnak 3-ik kötete. A nagy unitárius fejedelem születésének 400-ik évfordulójára irt megemlékezés. P. Szentmártoni Kálmán tb. igazgató, a jeles történetiró János Zsigmond életét és munkásságát évekkel ezelőtt megirta s ez a könyv az igazi megérdemelt méltatásban, elismerésben is részesült. A mostani, 16 oldalra terjedő füzetben főleg az unitárius fejedelemre vonatkozó dolgokat kapjuk szép, világos és magával sodró irályban megirva. Minden jó unitáriusnak olvasni kell ezt a füzetet, melynek ára csak 3 L s kapható az Iratterjesztőnél. Lelkészi hivatalok szivesen közvetitik.

Kénosi Tözsér János, Uzoni Fosztó István, Kozma Mihály és Kozma János Historia eclesiastica cimü latin nyelven irt nagy egyháztörténelmi munkája magyar nyelvre forditása érdekében már sokszor elhangzott a kivánság. Utóbbi időben már azért is elismerték a leforditás fontosságát, mert hova-tovább mind kevesebb a latinul tudók száma. Az utóbbi hónapokban *Márkos Albert* tb. igazgató a forditáshoz hozzá kezdett és az első kötetnek egy részét le is forditotta. *Márkos Albert* nagy szolgálatot tesz a magyar egyháztörténetirásnak a forditás által. Biztosra vesszük, hogy egyházunk arra hivatott szervei megtalálják a módját és lehetőségét az értékes forditás kiadásának.

Az Unitárius Irodalmi Társaság által történelmi és szépirodalmi elbeszélésre hirdetett pályamunkák beadásának határideje 1940. május 15-én lejárt. A törvényes határidőig összesen tizenegy pályamunka érkezett be a következő cimeken: 1. Beke Dániel püspök igazsága. 2. Az uruság. 3. Megszólal a rög. 4. A vézna kis leány. 5. Az emberszeretet. 6. Samu és János. 7. Faluépités. 8. Hová, hová? 9. Amit egy kastély mesélt. 10. Édes apám ne vigye el. 11. Nanó. A beérkezett pályamunkákat az Irodalmi Társaság rövid időn belől elbiráltatja és az eredményt nyilvánosságra hozza, a jutalomdijakat azonban csak az évi közgyülés alkalmával adja ki.

Dávid Ferenc Egyleti ünnepély Dicsőszentmártonban. A dicsőszentmártoni Dávid Ferenc Egylet vasárnap délután az unitárius templomban szépen sikerült műsoros ünnepélyt rendezett. Az ünnepségen a Dávid Ferenc Egylet központi vezetősége részéről dr. Kiss Elek főjegyző, ügyvezető alelnök, dr. Fikker János teológiai dékán, egyleti titkár, Simén Dániel teol. tanár és Biró János hirlapiró voltak jelen. A templomi ünnepélyen buzgó lélekből fakadó mély imát Simén Dániel teológiai tanár mondott. Dr. Kiss Elek püspökh. főjegyző, az egylet ügyv. alelnöke lelkes beszéddel üdvözölte a D. F. E. dicsőszentmártoni tagozatát és buzditotta az egyleti, hitteltelje munkára. Dr. Fikker János dékán, az egylet lelkes titkára „Háboru az élet“ cimen tartott magával ragadó előadást, Biró János készülő regényének egy részét olvasta fel, mely a komoly, nagysulyu műsor közepette a családi élet melegségére terelte a figyelmet. Az ének- és zeneszámokat a dicsőszentmártoni unitárius egyházközség tagjai szolgálták. Ezt követően a Dávid Ferenc Egylet ifjusági dalárdája Török János vezetésével több énekszámot adott elő. Simon Anna unitárius tanitónő énekszólót adott elő, Miklósi Irén Váradi- és Reményik-verseket szavalt, Nagy Annus és Sófalvi János Farczádi Sándor versét szavalták el. A szépen sikerült templomi ünnepély délután 7 órakor ért véget, majd utána az egyházközség kulturtermében nagyszámu közönség részvételével társasvacsora volt. Az egylet résztvesz junius 2-án a tordai Dávid Ferenc Egylet ünnepélyén s tervbe van véve, hogy az egylet az Udvarhely körben nagyobbszabásu János Zsigmond emlékünnepélyt tartson.

Az Irisz-környéki imaház megnyitása. Pünkösd első napja délután bensőséges ünnepségnek volt a szinhelye Kolozsvár. Ekkor nyitották meg ünnepies istentisztelettel az Irisz-környéken épitett imaházat, amelyről már röviden megemlékeztünk. Az ünnepélyen részt vett a Nőegylet vezetősége, mely vezetőség öntudatos egyházépitő munkájának eredménye a sok között az imaház is. Az ünnepélyen buzgó hálaadó imát *Nagy Ferenc* s.-lelkész mondott, kiválóan szép beszédet pedig *Vári Albert* teol. akadémiai tanár tartott. *Ürmösi József* püspöki titkár megható urvacsorai ágendát tartott. *Dr. Kiss Elek* püspökhelyettes főjegyző ünnepies s egyut-

tal buzdító beszéddel adta át az imaházat a közhasználat céljára. Az ünnepélyen a környékbeliek és mások nagy számmal vettek részt. Most már a szépen megindult egyházi élet ezen a környéken állandó hajlékot nyert. Nemsokára az aggmenház elkészüléséről is hirt adhatunk.

Anyák napja Kolozsvárt. A kolozsvári egyházközség május 5-én megható ünnepélyt rendezett anyák napja alkalmából. Az ünnepély összekapcsolódott a délelőtti istentisztelettel, mikor Simén Dániel teol. akad. tanár tartott alkalmi szép imát és remek egyh. beszédet. A beszéd után a főgimn. énekkara énekelt Péterfy István zenetanár vezetésével az ismert szép sikerrel. Istentisztelet végeztével az elemi iskolás gyermekek szép ünnepélyt rendeztek a templomban. — Délután $^1/_2$5 órai kezdettel műsoros ünnepély volt az Ifj. Egylet helyiségében. Ez ünnepélyen az édesanyáról megható megnyitó beszédet tartott Murvay Julia tanitónő. (Lapunk mai számában olvasható is.) Az elemi s még az eleminél kisebb gyermekek énekkel, hegedüvel, szavalatokkal, tánccal és szindarab előadással tették feledhetetlenül kedvessé a délutánt. A szépen sikerült, megható ünnepélyt Erdő János lelkész zárta be lelkes és emelkedett beszéddel, aki kiváló munkásságot fejtett ki a szép ünnepély megrendezésével.

Dr. Elekes Domokos főgondnok afia a Misszió Bizottságot mindjárt a presbiteri konferencia után arra kérte, hogy jelölje meg azt az unitárius egyházközséget, melynek kulturszükség volna a „Magyar Nép Könyvtára". A Misszió Bizottság a napokban foglalkozott ezzel a kérdéssel s *Verespatak*-ot jelölte meg ilyennek. Főgondnok afia már intézkedett is, hogy ezen egyházközség a könyveket megkaphassa. Minden jószándéku adakozót áldjon meg az Isten. —*s.*

Recsenyédi Unitárius Nők Szövetsége május 12-én, pünkösd első napján, délután tanitva szórakoztató műsoros összejövetelt rendezett a lelkészi lak udvarán. A műsor komoly részét *Özv. Bede Emilné* nyug. áll. tanitónő, a kolozsvári Nők Szövetsége választmányi tagja *szabad előadása* képezte, ki rendkivül közvetlen és népszerü formában ismertette a kolozsvári Nők Szövetsége gyönyörü munkáját, kiemelve a már beinditott anya- és csecsemővédelem és a beindulás utján álló Unitárius Aggmenház ügyét. A müsort Bede Emil lelkész által az „Uj Cimbora" gyermeklapból felolvasott mesék, Fekete Juliánna, Dáné Erzsébet, Kerekes Ilona, Imre Jakab, Dáné Gábor és Bombér Ferenc ifjusági egyleti tagok jól sikerült szavalatai, Máthé Dénes ifju remekbeszabott „Dani bá'" utánzata, az ifjuság két humoros énekkari száma, a Vasárnapi Iskola növendékeinek zsákbafutás, kötélhuzás, tojás futóverseny ügyességi számai tarkitották. Müsor befejező számaként Nők Szövetsége tagjai izletes pattogatott kukoricával vendégelték meg a kedves gyermeksereget.

Pályázat. A D. F. Egylet pályázatot hirdet gyermekek számára kisebb szindarab irásra. A kis szindarab nevelési-, vallás-erkölcsi célokat szolgál. Pályadij 500 (Ötszáz) lej. Az idegen kéz-

zel vagy gépirással irt és jeligével ellátott pályamunkák a D. F. E. titkárához adandók be *1940. év október hó 15-ig.*

Adományok. A kissolymosi unitárius templomban megjelenő idegen figyelmét azonnal megragadja a szószék uj bársonytakarója és az urasztalán levő szép asztalteritő. A szószéktakaró *Nagy Regina* fiatal leány, az urasztali teritő *Rezi Györgyné* szül. *Nagy Polixena* vallásos buzgóságát dicséri. Két idegenbe élő szerető testvérnek drága ajándéka a szülőföldjük iránti szeretetük kifejezésére. Ahonnan vallásukhoz ennyire ragaszkodó egyének kerülnek ki, ott a másfélszázados nagy templom is uj öltözetet nyer egy Istenünk dicsőségére. — *Fazakas János* és neje *Rákosi Róza* afiai Brassóból igen szép és értékes hiorgolt fehér szószéktertőt ajándékoztak a pünkösti ünnepek alkalmával az ürmösi unitárius egyházközség részére, melyért hálás köszönetét fejezi ki ezuton is az egyházközség vezetősége. Isten áldása kisérje az adakozókat.

Személyi hir. Pál Ferenc tb. esperes, ny. lelkész és neje május hónap nagy részét Kolozsvárt, nevelt leányuknál Ajtay Józsefnénél töltötték. Ez alatt az idő alatt Pál Ferencné tisztelendő asszony szem-operáción esett át a ref. kórházban. Dr. Fugulyán Katalin orvosnő által végrehajtott műtét kitünően sikerült. Adja a jó Isten, hogy a tisztelendő asszony meggyógyult szemével még sokáig szépnek lássa ezt a világot, amelyben Istentől megáldott hosszu élete alatt a lelkészi hivatás teljesitésében kiváló férjének oly igazi, megértő segitőtársa volt és szeretetteljes munkásságával, jóságos szivével magának és munkakörének annyi barátot és tiszteletet szerzett.

Eljegyzés. *Lőrinczy Olga*, Lőrinczy Miklós nyárádszentlászlói ig.-tanitó-énekvezér kedves leánya és *Kiss Mihály* a medgyesi gázgyár tisztviselője ápr. 28-án jegybe léptek. Isten áldása legyen komoly elhatározásukon.

Ifjusági találkozó. *A folyó évi ifjusági találkozó a szokott időben Kénoson, Udvarhelymegyében lesz megtartva, amennyiben valamely akadály nem merül fel. További tudósitást a következő számunkban fogunk közölni.*

Értesités. Most jutott tudomásomra, hogy lelkésztársaim között vannak, akik megjelent ágendás könyvemre az előfizetési fölhivást nem kapták meg. Igy, amikor a könyvet megküldöttem, nem tudták mit tegyenek vele. Ez uton értesitem kartársaimat, hogy csak azoknak küldöttem, akiktől nem jött vissza a meghatalmazás s igy arra gondoltam, hogy a könyvet meg is rendelték. A könyv ára 50 L, melyet kérem akár egy meghatalmazás által az egyházi pénztáron keresztül, akár pedig alkalomadtán hozzám eljuttatni, vagy a könyvet visszaküldeni sziveskedjenek. Köszönöm egy néhány kartársnak, hogy nemcsak a maga, hanem egyházközsége részére is megrendelte a könyvet. Homoródokland, 1940. május. *Kelemen Imre.*

Nyugtázás. Az egylet pénztárába március 20-tól április 20-ig *előfizetői dijat fizettek*, (folytatás): Gergely Mózesné, Gocsman Béláné, Gottfried Sándorné, Gyöngyösi Károlyné, Gyulai Mózesné, Harkó Ferencné, Holly Károlyné, Hoch Jenőné, Ilkei Elekné, Ilkei Ferencné, Incze Gyuláné, Izsák Domokosné, Izsák Vilmosné, Izsipi

Gyuláné, Jakab Vilmosné, Kacsó Sándorné, Kalmár Piroska, Dr. Kerekes Istvánné, Keresztes Jánosné, Kiss Jánosné, Kiss Józsefné, Knobloch Rezsőné, Knobloch Ilona, Knobloch Piroska, Kovács Lajosné, Kónya Gáborné, Kónya Mária, Lázár Sándorné, Lőrincz Bálintné, Markovits Leóné, Máthé Györgyné, Nagy Lajosné, Nemes Nagy Lajosné, Olteán Emma, Pál Jolán, Preiszner Péterné, Römer Györgyné, Sándor Albertné, Sándor Gergelyné, Száska Dénesné, Schuszter Vilmosné, Seiffert Jánosné, Stefán Szabinné, Soós Jánosné, Sigmond Kálmánné, Sólyom Jánosné, Szabó Istvánné, Szabó Jenőné, Szabó Mihályné, Szabó Mózesné, Szász Andrásné, Szász Jánosné, Szász Károlyné, Szász Lászlóné, Székely Domokosné, Id. Szolga Ferencné, Szőcs Istvánné, Dr. Taglicht Samuné, Tani Sándorné, Török Sándorné, Törös Józsefné, Uzoni Gyuláné, Veress Benedekné, Zagora Valterné, Zoltán Ferencné, Göncz Mihályné, Németh Istvánné, Unitárius Nőszövetség és Szalay Istvánné Derestye 1939-re; Rostás János Bihar; Ifj. Tóth János Ny.-Szentlászló; Bálint Domokos, Ambrus János, Bálint Sándor, Biró Dénes, Biró Zsigmond, Fülöp Gergely, Fülöp János, Győrfi Mihály, Jánosi János, Kerestély Mózes, Koronka Ferenc, Patakfalvi Izsák, Patakfalvi Jakab, Patakfalvi Sándor, Pálfi Mihály, Török János, Rafai Gáspár Énlaka; Bartha Domokos, Id. Brok Ferenc, Dénes Albert alsó, Dénes Jakab, Dénes Mózes, Egyed Ferenc Zsigmondé, István Albert, Kanyaró Géza, Kocsis Lajos, Nagy József hidi, Orbán Albert, Orbán Domokos, Orbán István, Pál Ferenc kanyaró, Pál István, Toró Zsigmond, Veress Mihály Székelyderzs; Mihály József Kálnok 1940-re; Barra Sándor Székelyudvarhely 1936—40-re; Kibédi Sándor, özv. Málviánszky Ferencné 1939-re, Kovács Dénes Kénos; Dézsi Dénes Nagyenyed 1940-re; Nagy Elemér Temesvár 1939—41-re; Gotthárd Áron 1940—41-re, Pálffy Miklós 1939—40-re, Gál Sándorné, Darkó Tibor, Fekete Géza, Szakmáry Ilonka, Osváth Áron 1940-re, Tamás Áron H.-Szentpál 1931—40-re, Lengyel Ferencné Piski 1940-re; Fazakas Jánosné 1939-re, Geréd Dávid Nagyenyed, Barabás Matild, Fejér Mihály, Székely Ferenc 1940-re.

Cluj-Kolozsvár, 1940 ápr. 20. *Gálfi Lőrinc*, pénztárnok.

Az egylet pénztárába április 20 tól május 22-ig *tagsági dijat fizettek:* Lengyel Ferencné Piski, Nagy Lajos Sz.-Keresztur, Miklós József Kolozsvár, Biró Domokosné Felsősófalva, Radó József Segesvár, Boldis Jánosné Kolozsvár, Balogh Józsefné Szörcse, Zsigmond Sándor, Pálffy Kálmán, Id. Marosi János, Kuti Endre, Halmágyi János, Stanciu Jánosné, Unitárius Egyházközség Marosvásárhely 1940-re, Buzogány Elek 1938-ra, Elekes Béla 1936-ra, Unitárius Egyházközség Fiatfalva 150 L, Péter Lajos Székelykeresztur 1939-re, özv. Barra Lajosné H.-Almás 1938-ra.

Előfizetői dijat fizettek: Pungucz Ágnes Toroczkószentgyörgy, Kovács Pál Kolozs, Zsigmond István, Vörös Istvánné, Kovács Dénes, Miklósi Sándor, ifj. Király Sándorné, Vadadi Fülöp Jolánka, Szabó Lajosné Nyárádszereda, Máthé Ferenc Török Vargyas, Demeter Mózes Gyepes, Vajna Sámuel, Sükösd Endre Sepsiszent-

király, Kovács Imre, Derzsi János, Rüsz Mózes, Szilágyi Dénes Kissolymos, Iszlay Ferenc Marosvásárhely, Keresztély Sándor, Fazakas Sándor, Fazakas Mihály, Lőrinczy Sándor, Kovács János Medgyes, László Aladár Fratelia, Bartha József, Vitalis Ferenc, Pálffy István M., id. Durugy Samu, Pál József ács Dicsőszentmárton 1940-re; Benke Lajosné Siménfalva 1938—39 re, Szász Dénesné Felsősófalva 1939-re, Fodor Lajosné Fogaras 1938—40-re 120 L, Kása Ferenc Uzon 1936—39 re, Barabás Ferenc 1936—40-re, Nagy Zsigmond Mezőbergenye 1939-re, Sükösd Pál Medgyes 1935—1937-re. Bolya Ferenc 1933—1939-re 230 L, László Géza 1935—39 re, Fazakas Ferenc Fiatfalva 1938—39-re.

Alapitói dijban fizettek: Székely János egyházközségi gondnok 500 L. Lőrinczy Domokos Kissolymos 50 L, Szén Mihály Datk 200 L.

Kolozsvár, 1940 május 22-én. *Gálfi Lőrinc*, pénztárnok.

A bucureşti-i unitárius egyházközség hirei.

Anyakönyvi bejegyzések. Kiss Elek r. k. ifju és Erős Gizella unitárius hajadon, valamint Erős József unitárius ifju és Deák Jolán r. k. hajadon egyházi áldásban részesültek 1940 április 28-án.

Aranykönyvi bejegyzések. *Ház-alapra* Elekes Margit konf. növ. 100 L, Kovács Dénes konf. növ. 200 L-t. *Telefon-alapra* 1939-re Dr. Mikó Imre 500 L-t. *Egyházközség fenntartási alapjára* Dr. Elekes Domokos (Sz.-Keresztur) 250 L-t. *Felszerelési tárgyra* iroda részére egy 3.5×2.5 négyzetméter nagyságu szőnyeget adományozott az Ifjusági Kör és a Nők Szövetsége 3.621 L értékben. Lukács József konfirmándus részére átalakitásra egy rend ruhát adott Gidáli Béla afia. Egy pár cipőt adott Németh Ernő egyházközségi gondnok. A ruha átalakitását s egy pár harisnyát fizették a következő hivek: Németh Ernő 50 L, Keresztes Gyula 40 L, Rostás Dénes (háromszékköri jegyző, kálnoki lelkész) 50 L, Pálffy Tamás 50 L, Gidáli Béla 50 L, Puksa Endre 50 L, Salamon Sándor 50 L, B. M. 50 L, István Lajos 30 L, Bartha István 20 L, Kovács Endre 40 L, Benczédy Sámuel 20 L és Jakab Gyula 86 L adománnyal.

Egyházi adót fizettek: (Április 20-tól május 20-ig) Keresztesi Albertné 100 L, Czoguly Róza 100 L, Kolozsváry Dénes 200 L, Móra Jánosné 100 L, Jakab Dénes 100 L, Lőrincz Albert 200 L, Schorscher Jánosné 500 L, Benedek Ida 100 L, Stenilené, Balázs Eszter 100 L, Bölöni Anna 50 L, Péter István 200 L, Nagy Ferencné 100 L, Ifj. Szolga János 200 L, Roth Juliusné 100 L, István Mihály 500 L, Szondi Mózes 60 L, Koppándy Ferenc 160 L. Sütő Julis 100 L, Földes Márton 150 L, Barthosné Pál Lidi 60 L, Bodony Jánosné 60 L, Sófalvi Ilona 60 L, Kovács Mária 100 L, Kozma Károly 100 L, Patakfalvi János 60 L, Tamás Zsigmond 60 L, Fancsali Judit 50 L, Momorian Mária 200 L, Albert Gáborné 60 L, Axenta Pálné 100 L, Karaki János 200 L,

Dr. Mátyás Ernő 1000 L, Maschek Antalné 200 L, Béla Sándor 100 L, Kovács Mihályné 500 L, Kálmán András 1000, Magyar Zsigmondné 100 L, Pálffy Gyula 50 L, Torday Albertné 60 L, László András 100 L, Gábor Mihály 50 L, Péter Márton 100 L, Szentpáli Eszter 100 L, Csép István 500 L, Szilágyi Károlyné 60 L, Kibédy Mihály 150 L, Gotthárd Domokos 60 L-t. Hiveink legnagyobb része megértéssel fogadta Kilyén Ferenc egyházi adószedőnket, majd Jakab Vilma egyházi adószedőnőt. Voltak azonban — sajnos — olyanok is, akik a legkisebb megértést sem mutatták. Többen a legminimálisabb egyházi adó fizetése alól is igyekeznek kivonni magukat. Többen arra hivatkoznak, hogy otthon fizetnek egyházi adót. Az egyházi adó fizetésre nézve szervezeti szabályzatunk azt mondja, hogy „Ha valaki illetékes egyházközségén kivül más egyházközségben is rendesen és állandóan hordozza az egyházi terheket, ott is gyakorolhatja az egyháztagokat megillető jogokat. Aki egyházközségéből más egyházközségbe költözik, hat hétig az előbbi, azután az utóbbi egyházközség tagjának tekintetik." (6. és 7. §.) A legsajnosabb esetünk az volt, amikor egy családnál azon a címen sokalták a befizetendő egyházi adót, hogy nekik nincsen gyermekük, akinek az érdekében az egyházat pártolják. Ehez megjegyzést füzni is felesleges.

Unitárius Közlönyre előfizetési dijat, illetve adományt adtak: Keresztesi Albertne 50 L, Czoguly Róza 50 L, Kolozsváry Dénes 40 L, Móra Jánosné 50 L, Jakab Dénes 40 L, Lőrincz Albert 40 L, Schorscher Jánosné (1939—40) 80 L, Köntés Annus (1939—40) 80 L, Benedek Ida 50 L, Péter István 40 L, Nagy Ferencné 40 L, Ifj. Szolga János 40 L, Gábor Mihály 40 L, Roth Juliusné 50 L, Szondy Mózes 40 L, Koppándy Ferenc 40 L, Sütő Julis 40 L, Földes Marton 40 L, Bodony Jánosné 40 L, Barthosné Pál Lidi 40 L, Gyarmathy Sándor 40 L, Sófalvi Ilona 40 L, Kovács Mária 40 L, Kozma Károly 40 L, Patakfalvy János 40 L, Tamás Zsigmond 40 L, Székely János 40 L, özv. Trimfa Dénesné 40 L, Fancsali Judit 50 L, Albert Gáborné 40 L, Maschek Antalné 50 L, Axenta Pálné 40 L, Kisgyörgy Anna 40 L, Karaki János 40 L, Kovács Mihályné 50 L, Béla Sándor 40 L, Kálmán András 100 L, Torday Albertné 40 L, Pálffy Gyula 40 L, Stenilené Bálázs Eszter 50 L, Péter Márton 40 L, Momorlan Maria 40 L, Csép István 40 L, Darkó János 40 L, Szilágyi Károlyné 40 L, Kibédy Mihály 40 L, Jakab Gyula 100 L, Dr. Mátyás Ernő 50 L-t.

Anyák napját junius 9-en tartjuk meg, az istentisztelet keretében.

Kirándulást rendezünk junius 8-án, szombaton, az Adronache erdőbe. Indulás d. e. $^1/_2$10-kor a lelkészi hivatalból, találkozás a máshelyről indulókkal a Sos. Colentina-n az egyes villamos végállomásánál s onnan indulás tovább $^1/_2$11-kor. Tavalyi és tavalyelőtti kirándulásaink szépen sikerültek. Reméljük, hogy az idén még többen leszünk. Eddigi kirándulásaink a pantelimoni erdőben voltak; az idén oda nem lehet kirándulni s azért megyünk az Adronache erdőbe.

Rendkivüli közgyülést tartunk junius harmadik vasárnapján, vagyis junius 16-án, d. e. istentisztelet után a ref. elemi IV. o. tantermében. Tárgysorozat: 1. Gyülés megnyitása, jegyzőkönyvhitelesitők felkérése. 2. Mult gyülés jegyzőkönyve felolvasása. 3. Egy keblitanácsosi tisztség betöltése. 4. Pótköltségvetés készitése. 5. Esperesi vizsgálat két évenkénti tartása. 6. Előterjesztések. 7. Inditványok, melyek a gyülés ideje előtt legalább 24 órával irásban beadandók a lelkészi hivatalhoz.

Gyermeknyaraltatásunk céljára a megértő szivek támogatását kérjük. Szükségünk lenne 2000 L-re, öt gyermek nyaraltatásához. Kettőnek van helye rokonainál (Dicsőszentmártonban) s három részére helyet keresünk. Egy fiu 8, egy másik 11 éves s a kislány 13 éves. Mindannyiunknak szüksége van nyelvünk megfelelő elsajátitására, jó falusi levegőre s jó táplálkozásra. Különben mind egészséges, jómagaviseletü gyermekek. Jelentkezéseket kérjük minél hamarább lelkészi hivatalunkkal közölni. Adományok szintén lelkészi hivatalunk cimére küldendők, a cél megjelölésével.

Istentiszteletünk minden vasárnap d. e. pontosan $^1/_2$11 órai kezdettel vannak, a ref. elemi isk. IV. o. tantermében, Str Sf. Voevozi 50.

Minden megkeresés és az egyházközségünk fenntartására szánt adomány a következő cimre küldendő: Oficiul Parohial Unitarian. Bucureşti 2. Str. Basarabia 47. II. Telefonszámunk: 5-45-79.

Tartalom. *Józan Miklós:* „Örök Székely". (Vers). 117 old. *Dr. Csiky Gábor:* Biblia. 118 old. *Dull Lászlóné Szent-Iványi Anna:* Templomban. (Vers). 119 old. *Murvay Julia:* Az édesanya. 120 old. *Buzogány Kálmán:* Emlékeim. VI-ik közl. 122 old. *Dr. Fikker János:* E. K. Tanács hirei. 124 old. *D. M.:* Lókodi Sándor Gergely. (Nekrolog). 126 old. *Bencze Gyula:* A dalkörök, mint a népnevelés eszközei. 128 old. *Tüzhely mellett. Kővári Jakab:* Csudálmány-e, vagy csodálmány? 130 old. *Benedek Elek:* Firtos lova. 132 old. *Irodalom.* 133 old. *Egyházi és iskolai hirek.* 134 old. A bucureşti unitárius egyházközség hirei. 138 old.

Az „Unitárius Közlöny" megjelenik havonta.

Tipografia „Pallas" könyvnyomda Cluj, Strada Viahuta 3.

Lakásváltoztatás bejelentendő!

2962.Unitarian School
Berkley.California.U.S.A.
20728